

ชื่อคุณิพนธ์ : การพัฒนาแบบประเมินเจตสิกปัจจัยเชิงทำนายบุคลิกภาพของผู้ปฏิบัติธรรม
 ผู้วิจัย : นายโย่ง ศรีเวียน
 ปริญญา : พุทธศาสตรคุณิพนธ์ (พุทธจิตวิทยา)

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

: ผศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีศรีออด, พธ.บ. (การบริหารการศึกษา), M.A. (Psychology),
 Ph.D. (Psychology)
 : ดร.พุทธชาติ แผนสมบุญ, วทบ. (ชีววิทยา), วทม. (เทคโนโลยีชีวภาพ),
 พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเจตสิกปัจจัยที่พัฒนาเป็นจิตเชิงทำนายบุคลิกภาพ ๒) เพื่อสร้างสมการโมเดลโครงสร้าง ๓) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลแบบประเมินเจตสิกปัจจัยเชิงทำนายบุคลิกภาพของผู้ปฏิบัติธรรม ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์แบบวิเคราะห์เนื้อหา การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบประเมินเจตสิกปัจจัยเชิงทำนายบุคลิกภาพของผู้ปฏิบัติธรรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปฏิบัติธรรม จำนวน ๒๗๖ คน และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิสูจน์สมมติฐานของการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

๑. การศึกษาองค์ประกอบของเจตสิกปัจจัยที่พัฒนาเป็นจิตเชิงทำนายบุคลิกภาพ พบว่าเจตสิกปัจจัยเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ปรุงแต่งจิตให้เป็นกุศลจิต อกุศลจิต และอัพยาจิต อันเป็นเหตุให้จิตเหล่านั้นพัฒนาไปสู่จิต ๖ แล้วจิตที่ประกอบด้วยกายก็กระตุ้นกายให้แสดงออกปฏิกิริยาออกเป็นบุคลิกภาพ ที่สามารถจำแนกบุคลิกภาพของบุคคลโดยทั่วไปออกเป็นหมวดใหญ่ๆ ได้ ๖ หมวด คือ ๑) หมวดบุคลิกภาพที่หนักไปทางโลภะ ๒) หมวดบุคลิกภาพที่หนักไปทางโทสะ ๓) หมวดบุคลิกภาพที่หนักไปทางโมหะ ๔) หมวดบุคลิกภาพที่หนักไปทางปัญญา ๕) หมวดบุคลิกภาพที่หนักไปทางศรัทธา ๖) หมวดบุคลิกภาพที่หนักไปทางวิตกที่ประกอบโดยทั่วไปในกระหังคำถามจำนวน ๘๔ ข้อ

๒. การสร้างสมการโมเดลโครงสร้าง พบว่า บุคลิกภาพของผู้ปฏิบัติธรรม ประกอบด้วยตัวแปรต้น ได้แก่ กระหังคำถาม จำนวน ๘๔ ข้อ ตัวแปรตาม ได้แก่ หมวดคำถาม ๖ หมวด ตัวแปร

แฝง ได้แก่ จริต ๖ จริต บุคลิกภาพ ๖ ลักษณะ ได้แก่ ๑) บุคลิกภาพโลภะ = ๖.๔๖, ๒) บุคลิกภาพโทสะ = ๙.๗๐, ๓) บุคลิกภาพโมหะ = ๕.๐๕, ๔) บุคลิกภาพปัญญา = ๕.๕๕, ๕) บุคลิกภาพศรัทธา = ๖.๙๔, ๖) บุคลิกภาพวิตก = ๒.๖๐ ตามค่าประมาณการที่เป็นกลาง (Unbiased estimate) ที่มีค่าน้ำหนักถดถอยอยู่ในระหว่าง - ๐.๐๒ ถึง ๑.๐๖ และตรงตามเกณฑ์สหสัมพันธ์จากการตรวจสอบกับค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค = .๘๔๓ ของแบบประเมินเจตสิกปัจจัยเชิงทำนายบุคลิกภาพของผู้ปฏิบัติธรรม

๓. การสร้างแบบประเมินบุคลิกภาพจากเจตสิกปัจจัยเพื่อนำไปเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า เป็นการสร้างจากข้อมูลกระทงคำถามที่มีความสัมพันธ์ของตัวแปรกับโมเดล โดยการวิเคราะห์สมการโมเดลโครงสร้างเชิงเส้นตามสมมติฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่มีค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดล

การตรวจสอบความสอดคล้อง พบว่า มีความสอดคล้องกันตามค่าสถิติ ดังนี้ ไคร์-สแคว ไม่มากกว่า $\chi^2 = ๕๘.๔๖๑$, $P = .๐๕๘$, $ratio = ๑.๓๖๐$, $GFI = .๙๖๖$, $IFI = .๙๗๗$, $AGFI = .๙๓๙$, $CFI = .๙๗๖$, $NFI = .๙๑๙$, $RFI = .๘๗๕$, $PGFI = .๕๓๓$, $Z = .๐๓๖$

สรุป แสดงว่าระดับความสอดคล้องมีค่าสูง ถ้าระดับความสอดคล้องมีค่าสูง ก็ยืนยันได้ว่าแบบประเมินเจตสิกปัจจัยนี้ สามารถนำไปใช้ทำนายบุคลิกภาพผู้ปฏิบัติธรรมได้.

Dissertation title : A Development of Predictive Mental Factors Assessment for Personality of Meditation Practitioners
Researcher : Mr. Yong Srivien
Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Psychology)
Dissertation Supervisor Committee
: Asst. Prof. Dr. Siriwat Srikrueadong, B.A. (Educational Administration), M.A. (Psychology), Ph.D. (Psychology)
: Dr. Phutthachat Phaensomboon, B.S. (Biology), M.S. (Biotechnology), Ph.D. (Buddhist Studies)
Date of Graduation : February 1, 2018

Abstract

The study included 3 objectives: 1) to study mental factors developed as personality prediction senses; 2) to study the principles and methods of constructing a metal factor assessment; and 3) to construct a metal factor assessment model for predicting meditation practitioners. The study was a mixed method between a qualitative research and quantitative research. The qualitative research collected data from Theravada Buddhist texts and theories of Personality psychology. The study of information from the Theravada Buddhist scriptures and integrated into the theory of personality psychology, using the content analysis to manage collected data. The quantitative research used a metal factor assessment to collect data from 276 respondents and used a ready made Computer program to analyze collect data and to prove the hypotheses of the study.

Results of the study were as follows:

1. In respect of a study of mental factors developed as personality prediction senses it found that mental factors were important elements to compound the mind as wholesome, unwholesome and neutral ones. As a result, the mental factors were developed to six senses stimulating the body to expose behaviors as a personality. The personality of a person could be classified into 6 main categories: 1) the greed-personality; 2) the hatred-based personality; 3) the based ignorance based personality; 4) the wisdom-based personality; 5) the faith-based personality; and 6) the fear-based personality, which manifested in the set of 84 questions.

2. With regards to the principles and methods of constructing a metal factor assessment it revealed that meditation practitioners' personality included 1) the greed-based personality = 6.46; 2) the hatred-based personality = 9.70; 3) the ignorance-based personality = 5.05; 4) the wisdom-based personality = 5.55; 5) the faith-based personality = 6.94; and 6) the fear-based personality = 2.60 which were based on unreliable estimates with regression values between - 0.02 and 1.06, and related to correlation coefficients from the Cronbach's alpha coefficient = .843 of the mental factor assessment.

3. Regarding the construction of a metal factor assessment model for predicting meditation practitioners it found that it was the construction from the set of

questions related to variables and a mental factor model based by analyzing the model and the linear model based on the empirical data with the coefficient of homogeneity of the model was .919, RFI = .875, PGFI = .533, RMSEA = .036 It indicated that the reliability of the data was consistent with the empirical data, statistical tools for screening, and personality predictability. As a result, it could be applied for practitioners' personality development in the wider society.

The consistency check was found to be consistent with the following statistics: $\chi^2 = 58.461$, $P = .058$, Ratio = .1360, GFI = .966, IFI = .977, AGFI = .939, CFI = .976, NFI = .919, RFI = .875, PGFI = .533, RMSEA = .036

The conclusion is that. That means. The level of consistency is high. If it is high. It confirms that the factor evaluates can be apply to predict personality of the meditator.

กิตติกรรมประกาศ

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น พระสัทธรรม และพระอริยสงฆ์ทั้งหลายซึ่งเป็นที่พึ่งสูงสุด

ดุชนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลผู้เกี่ยวข้อง หลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอระบุนามเพื่อแสดงความขอบคุณให้ปรากฏไว้ ณ ที่นี้ ขอกราบขอบพระคุณ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสโม ศาสตราจารย์พิเศษ, ป.ธ.๙, M.A., Ph.D.) ขอกราบขอบพระคุณ พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต ศาสตราจารย์ ป.ธ.๙, พธ.บ., M.A., Ph.D.) อธิการบดี ขอกราบขอบพระคุณ พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินโน, ผศ.ดร. คณบดีคณะ มนุษยศาสตร์, ผศ.ดร. สิริวัฒน์ ศรีเครือดง, ดร.พุทธชาติ แผนสมบุญ, ดร.สุขุม มูลเมือง, ดร.อำนาจ บัวศิริ ตลอดจนคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ และคณาจารย์ทุกๆ ท่านที่มีส่วนแห่งการประสิทธิ์ประสาท วิชาความรู้ให้ด้วยความเมตตากรุณายิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูภาวนาวิรัช (สุพันธ์ อาจิณฺณสีโล) ผู้สนับสนุนการเรียน พระอภิธรรม ณ สำนักเรียนพระอภิธรรมและวิปัสสนากรรมฐานประจำจังหวัดเชียงใหม่แห่งที่ ๒ พระสมุห์วัลลภ วรฺลโภ ผู้สนับสนุนที่อยู่อาศัย ณ วัดไทรมาเหนือ จังหวัดนนทบุรี ตลอดจน

ขอกราบขอบพระคุณ พระอาจารย์นพน สงฆโสภโณ ผู้จุดประกายและสร้างนิสัยใฝ่ใจใน การศึกษาพระอภิธรรม แห่งสำนักกล่อมพระเจ้าตอง และท่านอาจารย์อารักษ์ (โปะรักษ์) แห่งศูนย์ ประสิทธิ์ประสาทวิชาพระอภิธรรมตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงขั้นอาจารย์เอก

ขอกราบขอบพระคุณ พระปลัดปรีชา คนธโก, นางสาววาสนา วงศ์ขันทอง, นางสาวพูนศรี พงศ์สมาณบุตร ผู้ตรวจสอบแก้ไขต้นฉบับ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ผู้อำนวยการความสะอาดทุกประการ

ขอขอบพระคุณเพื่อนนิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา รุ่นที่ ๒ ทุกท่าน สำหรับ กำลังใจและการสนับสนุนในด้านอื่นๆ พร้อมทั้งคณะครุฑาของวัดไทรมาเหนือทุกๆ ท่านที่เปรียบ ดุจว่าเป็นผู้ให้กำลังคืออาหารและน้ำ และครอบครัวของผู้วิจัยประกอบด้วย นายกาล นายกร และนางราตรี ศรีเวียน ผู้อยู่เคียงบ่าเคียงไหล่ไม่เหน็ดเหนื่อยโดยได้อุปการะปลอบประโลมใจเสมอมา

ขอผลานิสงส์แห่งคุณงามความดีอันเกิดจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จงสำเร็จแก่ทุกท่านที่ได้ กล่าวนามมาแล้วก็ดี ที่ไม่ได้กล่าวนามก็ดี ทั้งเทวารักษ์ที่ผู้วิจัยไม่สามารถที่จะกล่าวนามได้หมด จึ่งอาศัยอำนาจคุณพระรัตนตรัย จงอวยชัยให้ท่านทั้งหลาย จงพ้นจากวิภวาททุกขทุกข์ ท่านเทอญ

นายโย่ง ศรีเวียน

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง/ภาพ/กราฟ/แผนภูมิ	ณ-ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ-ฒ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๘
๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๘
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	๙
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
๒.๑ เจตสิกในหลักพุทธจิตวิทยา	๑๑
๒.๑.๑ แนวคิดทฤษฎีบุคลิภาพ	๑๑
๒.๑.๒ บุคลิภาพตามหลักพุทธจิตวิทยา	๒๑
๒.๑.๓ อารมณ์กับบุคลิภาพด้านจิตวิทยา	๓๙
๒.๑.๔ ลักษณะของจิต	๔๐
๒.๑.๕ ความสัมพันธ์ของจิตตูปาทที่มีผลต่อบุคลิภาพ	๔๒
๒.๑.๖ การปฏิบัติธรรม	๕๐
๒.๑.๗ หลักการปฏิบัติธรรม	๕๑
๒.๑.๘ ความสัมพันธ์ของจิตตูปาทที่มีผลต่อจิต	๕๗
๒.๑.๙ การสร้างเครื่องมือแบบประเมินเจตสิกปัจจัย	๕๙
๒.๑.๑๐ ลักษณะของเครื่องมือการสอบวัด	๖๐

๒.๒ การสร้างแบบประเมิน	๖๔
๒.๒.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือแบบวัดบุคลิกภาพด้านพุทธจิต	๖๔
๒.๒.๒ ตำราวิชาการด้านพุทธศาสนาเถรวาท	๖๖
๒.๒.๓ ตำราวิชาการจิตวิทยา	๖๖
๒.๒.๔ ตำราวิชาการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	๖๗
๒.๓ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๘
๒.๓.๑ เรื่องแนวคิดตามหลักปฏิบัติธรรมและทฤษฎีบุคลิกภาพ	๖๘
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๗๐
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๗๑
๓.๑.๑ ด้านเชิงคุณภาพ	๗๑
๓.๑.๒ ด้านเชิงปริมาณ	๗๒
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๒
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๓
๓.๓.๑ การทำนายบุคลิกภาพ	๗๓
๓.๓.๒ การบูรณาการข้อมูลระหว่างจิตกับบุคลิกภาพ	๗๕
๓.๓.๓ การสร้างเครื่องมือ	๗๕
๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๖
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและเครื่องมือด้านข้อมูลสถิติ	๗๘
๓.๕.๑ ผู้ให้ข้อมูลหลัก	๗๙
๓.๕.๒ องค์ประกอบของเครื่องมือด้านข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิจัย	๗๙
๓.๕.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๙
๓.๕.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๐
๓.๕.๕ นิยามศัพท์ลักษณะของกระทงคำถามในแบบประเมิน	๘๑
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๙๐
๔.๑ ผลการศึกษาองค์ประกอบของเจตสิกปัจจัยที่พัฒนาเป็นจริตฯ	๙๐
๔.๒ ผลการสร้างสมาธิโมเดลโครงสร้าง	๙๐
๔.๓ ข้อมูลทั่วไป	๙๑
๔.๔ ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง	๙๗
๔.๔.๑ การหาค่าอำนาจจำแนกและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ฯ	๙๘
๔.๔.๒ การหาค่าความตรง	๑๐๒

๔.๔.๓ การหาค่าความเที่ยง	๑๐๓
๔.๔.๔ ผลการตรวจสอบความตรงภาวะพรรณนา	๑๐๓
๔.๔.๕ ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต	๑๐๕
๔.๔.๖ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของโมเดล	๑๐๖
๔.๕ องค์ความรู้จากการวิจัย	๑๑๘
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๒๐
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๒๑
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๒๑
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๒๓
๕.๓.๑ การนำไปประยุกต์ใช้	๑๒๓
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	๑๒๓
บรรณานุกรม	๑๒๕
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบประเมิน	๑๓๐
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	๑๓๖
ภาคผนวก ค หนังสือออกในการดำเนินการวิจัย	๑๓๙
ประวัติผู้วิจัย	๑๖๗

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๒.๑	แบบวัดนี้สามารถแบ่งบุคลิกภาพเป็นเชิงประมาณ ๔ มิติ	๑๙
ตารางที่ ๒.๒	แสดงจิริต ๖๔ จิริต ราคาที่ติจิริต ๗	๔๑
ตารางที่ ๒.๓	แสดงลักษณะของจิตที่เป็นจิริต	๕๐
ตารางที่ ๒.๔	แสดงอารมณ์ที่เหมาะสมกับจิริต	๕๗
ตารางที่ ๓.๑	เครื่องมือทำนายแบบประเมินเจตสิกปัจจัยและจิริน ๖ หมวด	๗๓
ตารางที่ ๓.๒	การบูรณาการระหว่างจิริตกับบุคลิกภาพ	๗๕
ตารางที่ ๓.๓	ลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	๗๘
ตารางที่ ๔.๑	ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลัก	๙๑
ตารางที่ ๔.๒	การแจกแจงความถี่ (Frequencies) กระทั่งคำถามของแบบประเมินฯ	๙๒
ตารางที่ ๔.๓	ค่าดัชนีสอดคล้องด้านเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ IOC	๙๕
ตารางที่ ๔.๔	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามเพศฯ	๙๘
ตารางที่ ๔.๕	ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ฯ	๙๙
ตารางที่ ๔.๖	มาตรวัดจำแนกตามตัวแปร โดยจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	๑๐๒
ตารางที่ ๔.๗	ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของมาตรวัดบุคลิก	๑๐๓
ตารางที่ ๔.๘	การตรวจสอบความตรงภาพพรรณนาและภาพสันนิษฐานด้วยเทคนิคกลุ่ม	๑๐๔
ตารางที่ ๔.๙	มาตรวัดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบวัดบุคลิกภาพ ๖ หมวดฯ	๑๐๖
ตารางที่ ๔.๑๐	แสดงอัตราเปรียบเทียบค่าที่ยอมรับได้ในเกณฑ์วัดความสอดคล้อง	๑๐๗
ตารางที่ ๔.๑๑	แสดงเมตริกซ์ความแปรปรวน/ความแปรปรวนร่วมฯ	๑๑๐
ตารางที่ ๔.๑๒	แสดงค่าสัมประสิทธิ์เมตริกซ์ระหว่างตัวแปรฯ	๑๑๑
ตารางที่ ๔.๑๓	แสดงค่าน้ำหนักถดถอยสำหรับทำนายตัวแปรแฝงฯ	๑๑๓
ตารางที่ ๔.๑๔	แสดงน้ำหนักการถดถอยระหว่างตัวแปร	๑๑๔
ตารางที่ ๔.๑๕	แสดงผลการทดสอบความแท้ ความโด่งและค่าสัมประสิทธิ์มาร์เตีย	๑๑๕

สารบัญภาพ

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงสุนัขตอบสนองกับสิ่งเร้า (conditioned response)	๑๔
แผนภาพที่ ๒.๒ แสดงการหยั่งรู้ (Insight)	๑๕
แผนภาพที่ ๒.๓ แสดงระดับจิตสำนึก (conscious mind) เปรียบเหมือนภูเขาน้ำแข็ง ที่โผล่จากผิวน้ำ	๑๕
แผนภาพที่ ๒.๔ แสดงสภาวะเจตสิก ๕๒	๓๖

สารบัญการฟ

การฟที่ ๔.๑ แสดงความเบ้และความโด่งของแบบประเมินเจตสิกปัจจัย ๖ หมวด	๑๐๕
การฟที่ ๔.๒ แสดงภาพการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้และความโด่งของโค้งความถี่	๑๑๖
การฟที่ ๔.๓ แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้และความโด่งของโค้งความถี่เปรียบเทียบ	๑๑๘

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ ๒.๑	แสดงสมุทเทสรูป ๒๘ แบ่งออกเป็น ๑๑ หมวด	๒๓
แผนภูมิที่ ๒.๒	แสดงการบูรณาการความสัมพันธ์ของจิตตูปาทที่มีผลต่อจริตและ บุคลิกภาพ	๔๙
แผนภูมิที่ ๒.๓	แสดงมหาสติปัฏฐานสูตร	๕๓
แผนภูมิที่ ๒.๔	แสดงเจตสิกปัจจัยปรุงแต่งจิตเป็นจริตและบุคลิกภาพ	๕๘
แผนภูมิที่ ๒.๕	แนวคิดการวิเคราะห์หาค่ามาตรฐาน ค่าน่าเชื่อถือ ค่าเที่ยงตรง	๖๔
แผนภูมิที่ ๓.๑	วิธีดำเนินการวิจัย	๗๐
แผนภูมิที่ ๓.๒	รูปแบบการวิจัย	๗๒
แผนภูมิที่ ๓.๓	แสดงกรอบการสร้างเครื่องมือแบบประเมินเจตสิกปัจจัย	๗๖
แผนภูมิที่ ๓.๔	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๗
แผนภูมิที่ ๔.๑	แสดงโมเดลการวิเคราะห์หองค์ประกอบยืนยันโครงสร้างเชิงเส้น	๑๐๘

คำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก ผู้วิจัยใช้คัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย – ภาษาบาลีของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และคัมภีร์อรรถกถาฉบับภาษาไทยของมหามกุฏราชวิทยาลัย อ้างอิงโดยบอกรายละเอียดไว้ในคำชี้แจงการใช้อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เช่น อักษรย่อที่ใช้ อ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทยใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และคัมภีร์อรรถกถาภาษาไทยใช้ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยใช้อักษรย่อแทนชื่อเต็มตามระบบเดียวกันหมดในการอ้างอิง ได้แก่ เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ที.ส. (ไทย) ๙/๑๙/๕๙. หมายถึง ทีฆนิกาย สีสันธวรรค ภาษาไทย เล่มที่ ๙ ข้อ ๑๙ หน้า ๕๙ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙, ข.จุ. (บาลี) ๓๐/๖๖๗/๓๒๐. หมายถึง ขุททกนิกาย จุฬนิตฺเทสปาติ ภาษาบาลี เล่มที่ ๓๐ ข้อ ๖๖๗ หน้า ๓๒๐ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐

พระวินัยปิฎก

เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
๑-๒	วิ.มหา. (ไทย)	= วินัยปิฎก มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)
๓	วิ.ภิกขุณี. (ไทย)	= วินัยปิฎก ภิกขุณีวิภังค์	(ภาษาไทย)
๖-๗	วิ.จุ. (ไทย)	= วินัยปิฎก จุฬวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก (บาลีและไทย)

เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
๑๐	ที.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
๑๑	ที.ปา. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
๑๒	ม.มู. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก์	(ภาษาไทย)
๑๓	ม.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปณณาสก์	(ภาษาไทย)
๑๔	ส.สพ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค	(ภาษาไทย)
๑๕	ส.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
๒๑	อง.จตุกก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๒	อง.ปญจก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๓	อง.สตตก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๔	อง.ทสก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๕	ข.ธ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิบาต ธรรมบท	(ภาษาไทย)

๒๙	ขุ.ม. (ไทย)	=สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย มหานิเทศ	(ภาษาไทย)
๓๐	ขุ.จุ. (บาลี)	=สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย จุฬนิเทศปาฬิ	(ภาษาบาลี)
	ขุ.จุ. (ไทย)	=สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย จุฬนิเทศ	(ภาษาไทย)
๓๑	ขุ.ป. (ไทย)	=สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฏิสัมภิทามรรค	(ภาษาไทย)
๓๒	ขุ.อป. (ไทย)	=สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทาน	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
๓๔	อภ.สง. (ไทย)	=อภิธรรมปิฎก ธรรมสังคณี	(ภาษาไทย)
๓๕	อภ.วิ. (ไทย)	=อภิธรรมปิฎก วิภังค์	(ภาษาไทย)

อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก

เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
	ที.สี.อ. (ไทย)	=สุมังคลวิลาสินี สीलขันธวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
	ที.ปา.อ. (ไทย)	=สุมังคลวิลาสินี ปาฏิกวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
	ม.ม.อ. (ไทย)	=มูลปัญญาสกอรรถกถา	(ภาษาไทย)
	ม.ม.อ. (ไทย)	=ปัญจสุทนี มัชฌิมปัญญาสกอรรถกถา	(ภาษาไทย)
	ส.ม.อ. (ไทย)	=สารัตถปกาสินี มหาวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
	อง.เอกก.อ.(ไทย)	=มนโรธปุรณี เอกกนิกายอรรถกถา	(ภาษาไทย)
	อง.ปญจก.อ.(ไทย)	=มนโรธปุรณี ปัญจกนิกายอรรถกถา	(ภาษาไทย)
	ขุ.ขุ.อ. (ไทย)	=ปรมัตถโชติกา ขุททกปาฐอรรถกถา	(ภาษาไทย)
	ขุ.ป.อ. (ไทย)	=สัทธัมมปัชโชติกา ปฏิสัมภิทามรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)

อรรถกถาพระอภิธรรมปิฎก

เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
	อภ.สง.อ.(ไทย)	=อัมมสังคณี อัญญาสาธนีอรรถกถา	(ภาษาไทย)
	อภ.วิ.อ. (ไทย)	=วิถังค์ สัมโมหวิโนทนีอรรถกถา	(ภาษาไทย)

ข.สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าทางสถิติ

IOC	หมายถึง	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence)
CITC	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อคำถามที่เหลือในมาตรวัด (corrected item-total correlation)
N	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูล
M	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
SD	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
CV	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation)
SK	หมายถึง	ค่าความเบ้ (skewness)
KU	หมายถึง	ค่าความโด่ง (kurtosis)
X ²	หมายถึง	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนไค-สแควร์ (chi-square)
df	หมายถึง	องศาอิสระ (degree of freedom)
X ² /df	หมายถึง	ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
R ²	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of determination)
CFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)
GFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
SRMR	หมายถึง	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยยกกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual)
RMSEA	หมายถึง	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยยกกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square Error of Approximation)
β	หมายถึง	สัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน หรือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัว